

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างสังกัดและขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน 3) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวในโรงเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวในโรงเรียนในประเทศไทยและต่างประเทศจากเอกสาร บทความ และงานวิจัย

1.3 ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างเครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นโครงสร้างในการสร้างแบบสอบถาม

1.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสู่การสร้างกรอบแนวคิดงานบริการแนะแนวในโรงเรียน และสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) เชียงใหม่ จำนวน 24 โรงเรียน แบ่งออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 7 โรง ขนาดกลาง 15 โรง และขนาดใหญ่ 2 โรง จำนวนครู

488 คน และนักเรียน 6,241 คน 2) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.) เชียงใหม่ จำนวน 34 โรงเรียน แบ่งออกเป็น โรงเรียนขนาดกลาง 10 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 18 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 6 โรงเรียน จำนวนครู 2,251 คน และนักเรียน 36,748 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 58 โรงเรียน จำนวนครู 2,739 คน และนักเรียน 42,989 คน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ข้อมูลล่าสุดวันที่ 10 มิถุนายน 2561)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในจังหวัดเชียงใหม่ และทำการสุ่มโรงเรียนตัวอย่าง จากจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นที่ 2 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ชั้นภูมิที่ 1 คือ โรงเรียนในสังกัด สพป. และโรงเรียนในสังกัด สพม. ชั้นภูมิที่ 2 คือ ชั้นภูมิขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยมีสังกัดและขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มได้โรงเรียนแต่ละขนาดมา 1 โรงเรียน และทำการสุ่มระดับชั้นในแต่ละชั้นเรียนมา 1 ห้องเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย 1) โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา (สพป.) เชียงใหม่ จำนวน 3 โรงเรียน (เล็ก = 1, กลาง = 1, ใหญ่ = 1) 2) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) เชียงใหม่ จำนวน 3 โรงเรียน (กลาง = 1, ใหญ่ = 1, ใหญ่พิเศษ = 1) รวมจำนวน 6 โรงเรียน 27 ห้องเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว จำนวน 36 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 720 คน (โรงเรียนสพป. 3 โรงเรียน $\times$ 3 ระดับชั้น $\times$ 1 ห้องเรียน = 9 ห้องเรียน และโรงเรียนสพม. 3 โรงเรียน $\times$ 6 ระดับชั้น $\times$ 1 ห้องเรียน = 18 ห้องเรียน) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนโรงเรียนและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงใหม่

สังกัด	ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง						รวม
			ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	
สพป.	เล็ก	บ้านป่าป๋อง	12	9	9	-	-	-	30
	กลาง	สันกำแพงคันธารุธรรม	26	11	23	-	-	-	60
	ใหญ่	วัดดอนจั่น	37	32	35	-	-	-	104
สพม.	กลาง	แม่หอพระวิทยาคม	14	25	12	25	17	15	108
	ใหญ่	แม่แตง	27	30	29	22	22	27	157
	ใหญ่พิเศษ	ยุพราชวิทยาลัย	38	45	45	46	43	44	261
รวม			154	152	153	93	82	86	720

จากข้อมูลตารางที่ 3.1 เป็นจำนวนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 720 คน และเมื่อผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลครบทุกโรงเรียน ได้ทำการตรวจสอบการตอบข้อคำถามของนักเรียน และคัดเลือกแบบสอบถามออกซึ่งเป็นแบบสอบถามที่นักเรียนตอบข้อมูลไม่ครบและมีการตอบเอนเอียงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเกินความเป็นจริง โดยผู้วิจัยทำการคัดแบบสอบถามออก จำนวน 66 ฉบับ เหลือจำนวน 654 ฉบับ ที่นำมาสู่การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้

2.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย

2.1.1 ตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานบริการแนะแนวโดยตรงได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จังหวัดเชียงใหม่

2.1.2 ผู้ใช้บริการงานแนะแนวในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

2.1.3 ผู้เข้าร่วมการวิจัยยินดีเข้าร่วมการวิจัย

2.2 เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย

2.2.1 ผู้เข้าร่วมไม่ให้ความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในการวิจัย

2.2.2 ผู้เข้าร่วมมีความบกพร่องหรือพิการทางด้านร่างกายและสติปัญญา

2.2.3 ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีโรคประจำตัวหรือป่วยกะทันหัน จนไม่สามารถที่จะเข้าร่วมการวิจัยได้

2.3 เกณฑ์การยุติการเข้าร่วมการวิจัย

2.3.1 ในขณะที่ดำเนินการวิจัยอยู่ผู้เข้าร่วมการวิจัยรู้สึกอึดอัดและไม่ยินดีที่จะตอบแบบสอบถามและให้การสัมภาษณ์

2.3.2 ในขณะที่ดำเนินการวิจัยอยู่ผู้เข้าร่วมการวิจัยอ่านข้อคำถามและถูกสัมภาษณ์แล้วเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดความลำบากใจในการตอบ

2.3.3 ในขณะที่ดำเนินการวิจัยอยู่ผู้เข้าร่วมการวิจัยรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจในคำพูดหรือพฤติกรรมของผู้วิจัย

2.3.4 ในขณะที่ดำเนินการวิจัยอยู่ผู้เข้าร่วมการวิจัยเกิดความเครียด ไม่สบายหรือป่วยกะทันหัน

2.4 การดำเนินการหากผู้เข้าร่วมการวิจัยถอนตัวออกจากการศึกษา

ยินดีให้ผู้เข้าร่วมวิจัยถอนตัวในกรณีที่ไมพร้อมและไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ประเมินว่าการให้ข้อมูลนี้ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยที่ถอนตัวจะไม่มีโทษ หรือความผิดใดๆ ได้การเคารพสิทธิส่วนบุคคล และผู้วิจัยจะดำเนินการหาบุคคลอื่นแทน และยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยได้ ซึ่งการถอนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน และเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นเป็นความลับ เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการดำเนินโครงการวิจัย จะดำเนินการทำลายข้อมูลเหล่านั้นทันทีตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในเอกสารรับรองจริยธรรมในคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 2 ประเภท ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนว และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนางานบริการแนะแนว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และนักเรียน เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด

1) ชุดสำหรับผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว เป็นข้อคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ระดับความรู้ด้านแนะแนว และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับด้านแนะแนว มีจำนวน 8 ข้อ

2) ชุดสำหรับนักเรียน เป็นข้อคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียน สถานภาพของครอบครัว และพักอาศัยอยู่กับ มีจำนวน 6 ข้อ

โดยทั้ง 2 ชุด เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของงานบริการแนะแนวในโรงเรียน จำนวน 54 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) (Withkin, 1984 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1) บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service) จำนวน 10 ข้อ

2) บริการสนเทศ (Information Service) จำนวน 12 ข้อ

3) บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) จำนวน 10 ข้อ

4) บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) จำนวน 11 ข้อ

5) บริการติดตามและประเมินผล (Follow-up Service) จำนวน 11 ข้อ

โดยในแต่ละข้อคำถามนั้นผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องทำเครื่องหมายในทั้งสองส่วนในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งระดับการดำเนินงานบริการแนะแนวในโรงเรียนได้กำหนดคะแนนและความหมายในแต่ละระดับดังนี้

ระดับการดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนให้กับนักเรียนในสภาพที่เป็นจริง

5 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือการบริการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือการบริการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือการบริการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือการบริการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือการบริการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับการดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนให้กับนักเรียนในสภาพที่ควรจะเป็น

5 หมายถึง ควรดำเนินงานหรือบริการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ควรดำเนินงานหรือบริการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ควรดำเนินงานหรือบริการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ควรดำเนินงานหรือบริการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ควรดำเนินงานหรือบริการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในระดับการดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนในสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็น มีดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูงมาก
- 3.50 – 4.49 หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูง
- 2.50 – 3.49 หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริการแนะแนวในโรงเรียนสภาพที่เป็นจริง/สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน เป็นลักษณะข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ถือว่าเป็นการได้ข้อมูลที่สะท้อนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้บริการงานแนะแนวอย่างแท้จริง

2. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนางานบริการแนะแนวสำหรับผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่

- 1) ความสำคัญของงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 2) จุดเด่นหรือจุดแข็งของงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 3) จุดอ่อนหรือข้อควรปรับปรุงของงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 4) ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 5) ความคาดหวังในงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 6) ความสำเร็จของงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 7) ความต้องการให้องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาเข้ามาช่วยพัฒนาหรือสนับสนุนงานบริการแนะแนวในโรงเรียน
- 8) แนวทางการพัฒนางานแนะแนวในโรงเรียน

4. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด และองค์ประกอบเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวในโรงเรียน จากเอกสาร บทความวิจัย และงานวิจัย พร้อมทั้งศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 นำโครงสร้างเนื้อหาของงานบริการแนะแนวในโรงเรียนจากหนังสือการแนะแนวเบื้องต้นและการแนะแนวในโรงเรียนของ ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2543) และ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558) นำมาเป็นกรอบแนวคิดในงานบริการแนะแนว แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service) 2) บริการสนเทศ (Information Service) 3) บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) 4) บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) และ 5) บริการติดตามและประเมินผล (Follow-up Service) และศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับงาน

บริการแนะแนวในโรงเรียนที่ปรากฏในงานวิจัยต่างๆ โดยนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่

4.3 ดำเนินการสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวในโรงเรียนที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบตอบสนองคู่ (Dual Response Format) และสร้างประเด็นข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว เป็นแบบการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) โดยยึดโครงสร้างเนื้อหาของหลักการแนะแนวเบื้องต้นมาเป็นฐานคิดในการสร้างเครื่องมือเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.4 นำเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีคำถามชัดเจนที่มุ่งไปสู่การค้นหาคำตอบเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน เพื่อให้ข้อคำถามนั้นครอบคลุม วัตถุประสงค์กับนิยามเชิงปฏิบัติการ ตรงตามสภาพที่เป็นจริง และสะท้อนมุมมองของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวโดยตรง จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติและเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.4.1 เป็นครูในสถานศึกษาหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย

4.4.2 มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวในระดับปริญญาโทขึ้นไป

4.4.3 มีประสบการณ์ในการสอนและการทำงานเกี่ยวกับด้านงานแนะแนวโดยตรงมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เขียนงาม อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ คำปิ่น อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา สวัสดิ์ อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

4) อาจารย์สมบูรณ์ จงคำ อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

5) อาจารย์ฐิติมา อินทวงษ์ อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.5 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงและตัดข้อคำถามที่มีดัชนี IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนสหราษฎร์วิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้อง 30 คน เป็นนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถามด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment

Correlation Coefficient) โดยแบบสอบถามทั้งหมดมีจำนวน 54 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.929 (รายละเอียดดังภาคผนวก จ)

4.6) หลังจากหาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ข้างต้น

5. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

5.1 ความเสี่ยงที่อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์

5.1.1 ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาจมีอคติกับประเด็นหรือข้อคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดความคิดต่อประเด็นหรือข้อคำถามนั้นในแง่ลบ

5.1.2 ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาจมีความกังวลใจในการตอบคำถามในบางประเด็นที่ไม่เข้าใจ

5.1.3 ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ยอมตอบบางคำถามเนื่องจากไม่เคยมีความรู้และความเข้าใจในประเด็นนั้นมาก่อน

5.1.4 ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาจจะรีบเร่งการตอบโดยไม่ได้อ่านข้อคำถามอย่างละเอียด จนอาจจะส่งผลให้ได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง นำไปสู่การคลาดเคลื่อนของข้อมูลได้

5.2 มาตรการในการรักษาความลับของข้อมูล

5.2.1 บันทึกข้อมูลในกระดาษเก็บในที่ปลอดภัย และจำกัดผู้เข้าถึงข้อมูล

5.2.2 เก็บข้อมูลในคอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้รหัส (Password) ในการเข้าถึงข้อมูล

5.2.3 มีการกำจัดข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคล (Identifier)

5.2.4 ข้อมูลที่เป็นกระดาษถูกเก็บใส่แฟ้มและใส่ลงในกล่องเอกสาร แล้วนำใส่ตู้มีกุญแจปิดไว้เป็นที่เรียบร้อย

5.2.5 ข้อมูลที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์จะถูกอัปโหลดไฟล์ไว้ใน Mail & Dropbox ส่วนตัวของผู้วิจัยเท่านั้น โดยไม่มีการเผยแพร่ใดๆ

5.3 วิธีการป้องกันความลับของข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้วิจัยไม่มีการถ่ายรูปหรือระบุชื่อลงไปแบบสอบถาม แต่จะใช้เพียงแค่รหัสแบบสอบถามแค่นั้น และข้อมูลที่ได้จะไม่มีการเผยแพร่ในเชิงลักษณะเจาะจงหรือระบุชื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล จะนำเสนอข้อมูลและสรุปผลในภาพรวมเท่านั้น

5.4 วิธีการป้องกันความลับของข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย กรณีที่มีการสัมภาษณ์ การสอบถามรวมทั้งวิธีการบันทึกข้อมูลในรูปแบบ การบันทึกเสียง รูปถ่าย วิดีทัศน์

ผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและถอดเทปออกมาเป็นข้อความในลักษณะสรุปประเด็นสำคัญเท่านั้น โดยจะไม่มีการใส่ชื่อของผู้ให้ข้อมูลลงในตัวเล่มวิจัยและบทความวิจัย

5.5 วิธีการทำลายข้อมูล

เมื่อพ้นระยะเวลาการเก็บรักษาข้อมูลดำเนินการย่อย/ฉีก/เผา แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และนักเรียนในโรงเรียนที่กำหนดไว้

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้กับทางโรงเรียน พร้อมกับนัดหมายในการเก็บข้อมูลทั้งในรูปแบบการตอบแบบสอบถามกับนักเรียน และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูประจำชั้นในโรงเรียน จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านป่าป๋อง 2) โรงเรียนสันกำแพงคันธาอนุสรณ์ และ 3) โรงเรียนวัดดอนจั่น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ได้แก่ 1) โรงเรียนแม่หอพระวิทยาคม 2) โรงเรียนแม่แตง และ 3) โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย

6.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลดำเนินการเก็บข้อมูลตามที่ได้นัดหมายไว้กับทางโรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนเก็บข้อมูลกับผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูแนะแนว และนักเรียนชั้นระดับมัธยมศึกษา ครบจำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว จำนวน 36 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 720 คน ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน

6.4 ในทุกครั้งหลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จ ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามก่อนที่จะเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบสอบถามที่ไม่ตั้งใจกรอกและกรอกข้อมูลไม่สมบูรณ์ จำนวน 66 ฉบับ เหลือแบบสอบถามที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 654 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.82 ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มีความสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

7.1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีสูตรดังนี้

1) ร้อยละ (Percentage) มีสูตรดังนี้ (ภาควิชาวิจัยและพัฒนากิจการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553: 125)

$$\text{ร้อยละ (Percentage)} = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูลคุณลักษณะที่สนใจศึกษาหาร้อยละ
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) มีสูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552: 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรดังนี้
 (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552: 140)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกลางชั้นแต่ละชั้น
 f แทน ค่าความถี่ของข้อมูลแต่ละตัวหรือแต่ละชั้น
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

7.2 เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างสังกัดและขนาดโรงเรียน
 ที่แตกต่างกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที (t- test) ด้วยการเปรียบเทียบราย
 คู่ (Paired-Samples T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยมี
 สูตรดังนี้

1) การเปรียบเทียบรายคู่ (Paired-Samples T-test) มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{(\bar{d} - \mu_d)}{S_d / \sqrt{n}}$$

เมื่อ $\bar{d}$ แทน ค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของข้อมูลของตัวอย่าง n คู่
 μ_d แทน ค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของข้อมูลของประชากร
 S_d แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล $\sqrt{\frac{[\sum d_i^2 - (d_i)^2 / n]}{n-1}}$
 d_i แทน ค่าความแตกต่างของข้อมูลแต่ละค่าจากตัวอย่าง 2 กลุ่ม
 n แทน จำนวนตัวอย่าง
 $n-1$ แทน องศาแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) มีสูตรดังนี้

2.1 ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Between Groups Sum of Square) เขียน
 แทนด้วยสัญลักษณ์ SSB เป็นการพิจารณาความแปรปรวนที่เกิดจากการที่ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างในแต่ละ
 กลุ่มแตกต่างจากค่าเฉลี่ยรวม มีสูตรดังนี้

$$SSB = \sum_{i=1}^k n_i (\bar{x}_i - \bar{x})^2$$

2.2 ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Within Group Sum of Square) เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ SSE เป็นการพิจารณาความแปรปรวนที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มซึ่งไม่ทราบสาเหตุว่าเป็นความแปรปรวนที่เกิดจากสาเหตุใด ในบางครั้งจึงเรียกว่าความคลาดเคลื่อน (Error Sum of Square) มีสูตรดังนี้

$$SSE = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (x_{ij} - \bar{x}_i)^2$$

2.3 ความแปรปรวนรวม (Total Sum of Square) เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ SST เป็นการพิจารณาความแปรปรวนที่เกิดจากค่าสังเกตและแต่ละค่าแตกต่างจากค่าเฉลี่ยรวม มีสูตรดังนี้

$$SST = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (x_{ij} - \bar{x})^2$$

และ $SST = SSB + SSE$

เมื่อ	x_{ij}	แทน ข้อมูลของทริทเมนต์ที่ i หน่วยการทดลองที่ j
	i	แทน 1,2,3,...,k และ j แทน 1,2,3,...,n
	$\bar{x}_i$	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทริทเมนต์ที่ i
	$\bar{x}$	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมด
	k	แทน จำนวนทริทเมนต์
	n	แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด เท่ากับ $n_1 + n_2 + n_3 + \dots + n_k$

7.3 จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และวิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) แล้วนำมาจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยมีสูตรดังนี้

วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) มีสูตรดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 275-279)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

เมื่อ	I	แทน สภาพที่ควรจะเป็น
	D	แทน สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

7.4 ความคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ จากประเด็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และดำเนินการเขียนสรุปเป็นรายชื่อตามประเด็นข้อคำถาม